

ความตรงและความเที่ยงของแบบประเมิน ความสามารถในการต่อสู้คดีของผู้ป่วยนิติจิตเวช

ดร. อุทยา นาคเจริญ (PhD, RN, APN)
สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์ กรมสุขภาพจิต

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

Prindra Institute

การประเมินความสามารถในการต่อสู้คดีของผู้กระทำผิดกฎหมายที่
สงสัยว่ามีความผิดปกติทางจิตจนทำให้ไม่สามารถต่อสู้คดีได้ตามประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 14

ธรรมาภิบาล เน้นงานส่วนรวม
ร่วมเรียนรู้ นำเลิศ มุ่งเกิดผลสัมฤทธิ์ พิทักษ์สิทธิประชาชน

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 14

ในระหว่างทำการสอบสวน ใ้ส่วนมูลฟ้องหรือพิจารณา ถ้ามีเหตุควรเชื่อว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นผู้วิกลจริต และไม่สามารถต่อสู้คดีได้ ให้พนักงานสอบสวนหรือศาลแล้วแต่กรณีสั่งให้พนักงานแพทย์ตรวจผู้นั้น เสร็จแล้วให้เรียกพนักงานแพทย์ผู้นั้นมา ให้ถ้อยคำ หรือให้การว่าตรวจได้ผลประการใด

ในกรณีที่พนักงานสอบสวนหรือศาลเห็นว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นผู้วิกลจริต และไม่สามารถต่อสู้คดีได้ ให้งดการสอบสวน ใ้ส่วนมูลฟ้องหรือพิจารณาไว้จนกว่าผู้นั้นหายวิกลจริตหรือสามารถต่อสู้คดีได้ และให้ส่งตัวผู้นั้นไปยังโรงพยาบาลโรคจิต หรือผู้อื่นที่เต็มใจไปดูแลรักษาก็ได้ ตามแต่จะเห็นสมควร

กรณีที่ศาลงดการใ้ส่วนข้อมูลฟ้องหรือพิจารณาดังบัญญัติไว้ในวรรคก่อน ศาลจะสั่งจำหน่ายคดีเสียชั่วคราวก็ได้

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความสามารถในการต่อสู้คดีของต่างประเทศมีข้อจำกัด

แบบประเมินความสามารถในการต่อสู้คดี (The Competence Assessment Instrument) พัฒนาโดย ทศนีย์ ทศนิยม และ ทวีวรรณ บุปผาธา (2542)

- มีจำนวน 50 ข้อ
- ใช้เวลาในการสัมภาษณ์นาน ประมาณ 50-60 นาที
- ข้อคำถามค่อนข้างยาก บางข้อต้องอธิบายเพิ่มเติม
- ข้อคำถามส่วนใหญ่เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่าง

ผู้กระทำผิดกฎหมายกับทนายความ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แบบประเมินความสามารถในการต่อสู้คดีของผู้ป่วยนิติจิตเวช (Galya-Competency to Stand Trial: Galya-CST) โดย อุทยา นาคเจริญ และ ภาวินี บุตรแสน (2561)

- พัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้ในงานวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของโปรแกรมฟื้นฟูความสามารถในการต่อสู้คดีรายบุคคลต่อความสามารถในการต่อสู้คดีของผู้ป่วยนิติจิตเวช
- โดยอาศัยแนวคิดความสามารถในการต่อสู้คดีของ Dusky ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ความสามารถในการต่อสู้คดี 3 ด้าน ได้แก่
 - 1) ความสามารถในการเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในการดำเนินคดีตามกฎหมาย
 - 2) ความสามารถในการเข้าใจเหตุผลของการดำเนินการตามกฎหมาย
 - 3) ความสามารถในการปรึกษากับทนาย

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แบบประเมิน Galya-CST

- จำนวน 18 ข้อ
- เลือกตอบเพียง 3 ระดับ (0-2 คะแนน) คะแนนเต็ม 36 คะแนน
- เกณฑ์การพิจารณาความสามารถในการต่อสู้คดี

กลุ่มที่ 1 คือ ผู้ถูกสัมภาษณ์ที่ไม่มีความสามารถในการต่อสู้คดี (0-24 คะแนน)

กลุ่มที่ 2 คือ ผู้ถูกสัมภาษณ์ที่มีความสามารถในการต่อสู้คดี (25-36 คะแนน)

- ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 ท่าน
- ได้ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (CVI) เท่ากับ .88
- นำไปทดลองใช้กับผู้ป่วนนิติจิตเวชที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง

จำนวน 15 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาคเท่ากับ .91

- ยังไม่ได้ทดสอบความตรงและความเที่ยงอื่นๆ

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความตรงและความเที่ยงของแบบประเมิน
ความสามารถในการต่อสู้คดีของผู้ป่วยนิติจิตเวช (Galya-Competency
to Stand Trial: Galya-CST)

วิธีการศึกษา

1. เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ได้แก่

1) ผู้ป่วยนิติจิตเวชที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดกฎหมาย อยู่ระหว่างทำการสอบสวน ใต้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณาคดี และไม่สามารถต่อสู้คดีได้ตาม ป วิ อาญามาตรา 14 โดยถูกส่งตัวมารับการตรวจวินิจฉัยแบบผู้ป่วยใน ณ สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์ จำนวน 12 คน และผู้ป่วยนิติจิตเวชที่ถูกกักขัง ณ เรือนจำพิเศษธนบุรี จำนวน 20 คน ระหว่างเดือนมีนาคม ถึง เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2562 รวมทั้งสิ้น จำนวน 32 คน

วิธีการศึกษา

2) ผู้ป่วยนิติจิตเวชที่สามารถต่อสู้คดีได้ โดยได้รับการพิจารณาตัดสินคดีแล้ว และถูกจำคุก ณ เรือนจำพิเศษธนบุรี ระหว่างเดือนมีนาคม ถึง เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2562 จำนวน 40 คน

โดยทั้ง 2 กลุ่ม เป็นผู้ป่วยนิติจิตเวชที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป สามารถพูดคุยติดต่อสื่อสารได้ และ ยินดีให้ความร่วมมือในการทำวิจัย ทั้งนี้ต้องไม่ได้รับการวินิจฉัยโรคร่วมมีภาวะปัญญาอ่อนหรือสมองเสื่อม และมีอาการทางกายรุนแรงจนไม่สามารถตอบคำถามได้ รวมจำนวนสิ้น 72 ราย

วิธีการศึกษา

2. วิเคราะห์หาค่าความสัมพัทธ์รายข้อกับคะแนนรวมทุกข้อของแบบประเมิน

จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 74 คน พบว่ามีข้อคำถามที่ถูกตัดออก จำนวน 4 ข้อ จึงเหลือข้อคำถามทั้งหมดเพียง 14 ข้อ โดยมีค่าความสัมพัทธ์รายข้ออยู่ระหว่าง .33-.71 ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

- 1) ความสามารถในการเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในการดำเนินคดีตามกฎหมาย จำนวน 3 ข้อ
- 2) ความสามารถในการเข้าใจเหตุผลของการดำเนินการตามกฎหมาย จำนวน 9 ข้อ
- 3) ความสามารถในการปรึกษากับทนาย (ability to consult with counsel) จำนวน 2 ข้อ

วิธีการศึกษา

3. ผู้วิจัยทั้ง 2 คน ร่วมกันสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพร้อมกัน ด้วย**เครื่องมือ** ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

3.1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป จำนวน 8 ข้อ

3.2 แบบประเมิน Galya-CST จำนวน 14 ข้อ

วิธีการศึกษา

แบบประเมิน Galya-CST มีคำตอบให้ผู้สัมภาษณ์ตัดสินใจเลือกตอบเพียง 3 ระดับ (0-2 คะแนน) คะแนนเต็ม 28 คะแนน

เกณฑ์การพิจารณาความสามารถในการต่อสู้คดี แบ่งผู้ถูกสัมภาษณ์ออกเป็น 2 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 คือ ผู้ถูกสัมภาษณ์ที่ไม่มีความสามารถในการต่อสู้คดี มีผลรวมคะแนนความสามารถในการต่อสู้คดีตั้งแต่ 0–19 คะแนน

กลุ่มที่ 2 คือ ผู้ถูกสัมภาษณ์ที่มีความสามารถในการต่อสู้คดี มีผลรวมคะแนนความสามารถในการต่อสู้คดีตั้งแต่ 20-28 คะแนน

วิธีการศึกษา

4. วิเคราะห์ข้อมูล

4.1 หาค่า Receiver Operator Characteristic (ROC) ประกอบด้วย ค่าความไว (sensitivity) ค่าความจำเพาะ (specificity) และค่าพื้นที่ใต้กราฟ ROC (Areas Under the Curve: AUC values)

4.2 หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha)

4.3 หาค่าความเที่ยงระหว่างผู้ประเมิน (inter-rater reliability)

4.4 ค่าอำนาจจำแนก (discriminating validity) ด้วยวิธี Known-group technique เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มผู้ป่วยนิติจิตเวชที่มีสามารถในการต่อสู้คดีและกลุ่มผู้ป่วยนิติจิตเวชที่ไม่มีความสามารถในการต่อสู้คดี ด้วยสถิติ Independent t-test

ผลการศึกษา

ข้อมูลส่วนบุคคล	กลุ่มต่อสู้อย่างดีได้ (n=40)		กลุ่มต่อสู้อย่างไม่ดีได้ (n=32)		กลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด (n=72)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	40	100.0	32	100.0	72	100.0
อายุ (mean =38.60, SD=11.17)						
อายุ 15-29 ปี	11	27.5	5	15.6	16	22.2
อายุ 30-59 ปี	28	70.0	25	78.1	53	73.6
อายุ 60 ปีขึ้นไป	1	2.5	2	6.3	3	4.2

ผลการศึกษา

ข้อมูลส่วนบุคคล	กลุ่มต่อสู้อย่างดีได้ (n=40)		กลุ่มต่อสู้อย่างไม่ดีไม่ได้ (n=32)		กลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด (n=72)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพสมรสก่อนก่อคดี						
โสด	20	50.0	20	62.5	40	55.5
คู่	7	17.5	5	15.6	12	16.7
หม้าย	1	2.5	1	3.1	2	2.8
หย่า / แยกกันอยู่	12	30.0	6	18.8	18	25.0

ผลการศึกษา

ข้อมูลส่วนบุคคล	กลุ่มต่อสู้อย่างดีได้ (n=40)		กลุ่มต่อสู้อย่างดีไม่ได้ (n=32)		กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (n=72)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดก่อนก่อคดี						
ไม่ได้เรียนหนังสือ	4	10.0	5	15.5	9	12.5
ประถมศึกษา	11	27.5	14	43.7	25	34.7
มัธยมศึกษาตอนต้น	9	22.5	4	12.5	13	18.1
มัธยมศึกษาตอนปลาย	9	22.5	3	9.4	12	16.7
ปวส	4	10.0	2	6.3	6	8.3
ปวช	2	5.0	2	6.3	4	5.6
ปริญญาตรี	1	2.5	2	6.3	3	4.1

ผลการศึกษา

ข้อมูลส่วนบุคคล	กลุ่มต่อสู้อย่างดีได้ (n=40)		กลุ่มต่อสู้อย่างไม่ดีได้ (n=32)		กลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด (n=72)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพ						
ว่างงาน	12	30.0	7	21.9	19	26.4
รับจ้าง	18	45.0	22	68.8	40	55.6
พนักงานบริษัทเอกชน	4	10.0	1	3.1	5	6.9
อื่นๆ	6	15.0	2	6.2	8	11.1

ผลการศึกษา

ข้อมูลส่วนบุคคล	กลุ่มต่อสู้อุบัติได้ (n=40)		กลุ่มต่อสู้อุบัติไม่ได้ (n=32)		กลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด (n=72)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผลการวินิจฉัยโรคทางจิตเวช						
Schizophrenia	35	87.5	25	78.1	60	83.4
Major depressive disorder	3	7.5	3	9.4	6	8.3
Others	2	5.0	4	12.5	6	8.3
ขั้นตอนการดำเนินคดีตามข้อกล่าวหาที่ได้รับ						
ชั้นตำรวจ	5	12.5	3	9.4	8	11.1
ชั้นศาล	35	87.5	29	90.6	64	88.9

ผลการศึกษา

ข้อมูลส่วนบุคคล	กลุ่มต่อสู้อย่างดีได้ (n=40)		กลุ่มต่อสู้อย่างไม่ดีได้ (n=32)		กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (n=72)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ถูกกล่าวหาในคดี						
ความผิดต่อชีวิต	6	15.0	8	25.0	14	19.4
พยายามฆ่า	8	20.0	4	12.5	12	16.7
บุกรุกในเคหสถาน	2	5.0	3	9.4	5	6.9
ทำร้ายร่างกาย	4	10.0	3	9.4	7	9.7
ลักทรัพย์	4	10.0	3	9.4	7	9.7
ผิด พ.ร.บ. ยาเสพติด	13	32.5	6	18.8	19	26.4
หมิ่นพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์	2	5.0	1	3.1	3	4.2
อื่นๆ	1	2.5	4	12.5	5	6.9

ผลการศึกษา

ค่าความเที่ยงของแบบประเมิน Galya-CST

- ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค เท่ากับ .88
- ได้ค่าความเที่ยงระหว่างผู้ประเมิน (inter-rater reliability)

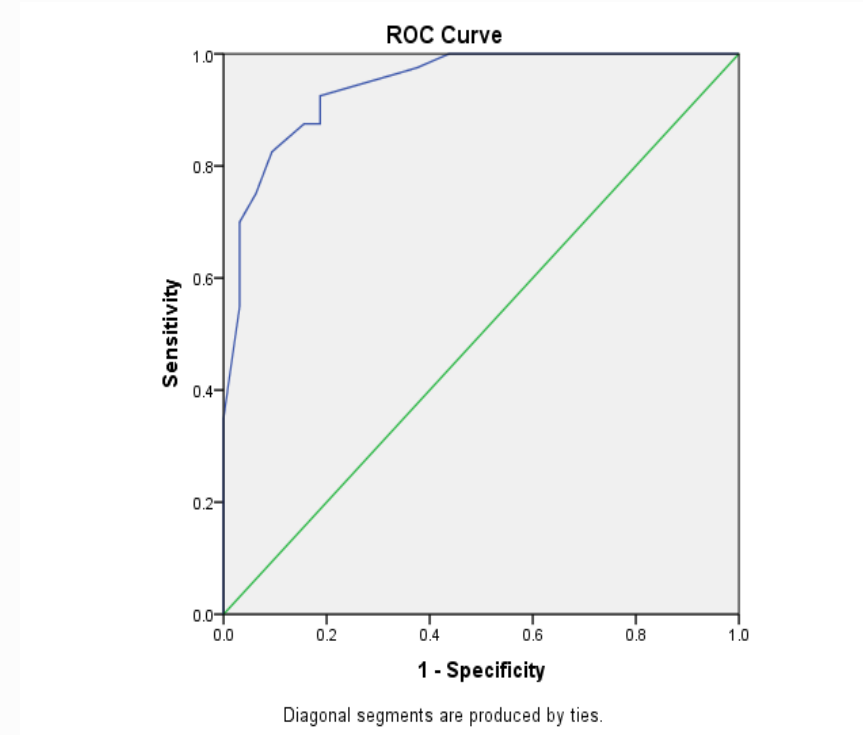
โดยผู้ประเมินซึ่งเป็นผู้วิจัย 2 คน จากการหาค่า Intraclass correlation coefficient (ICC) โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้ง 72 ราย ในเวลาเดียวกัน พบว่า มีความสอดคล้องภายใน เท่ากับ 0.80-0.90

ผลการศึกษา

ค่าความไวและความจำเพาะ เมื่อกำหนดจุดตัดที่คะแนนต่างๆ

แบบประเมิน Galya-CST		
คะแนน	Sensitivity (ร้อยละ)	Specificity (ร้อยละ)
≥ 15	97.5	62.5
≥ 16	95.0	71.9
≥ 17	92.5	81.2
≥ 18	87.5	81.2
≥ 19	87.5	84.4
≥ 20	82.5	90.6
≥ 21	75.0	93.7
≥ 22	70.0	96.9

มีค่า AUC เท่ากับ 0.94 โดยที่คะแนนจุดตัดมากกว่า
หรือเท่ากับ 20 คะแนน มีค่าความไว ร้อยละ 82.5 และ
ค่าความจำเพาะ ร้อยละ 90.6

ผลการศึกษา

เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการต่อสู้คดีระหว่างกลุ่มผู้ป่วยนิติจิตเวชที่มีสามารถในการต่อสู้คดีและกลุ่มผู้ป่วยนิติจิตเวชที่ไม่มีความสามารถในการต่อสู้คดี (n=72)

คะแนนความสามารถ ในการต่อสู้คดี	n	Mean	S.D	Mean Difference	f	t	df	p-value
ไม่มีสามารถในการต่อสู้คดี	32	14.09	4.95	-9.16	3.12	-9.44	70	0.00
มีสามารถในการต่อสู้คดี	40	23.25	3.25					

แบบประเมินความสามารถในการต่อสู้คดี

ข้อที่	ประเด็นที่ประเมิน	คะแนน		
		0	1	2
1	<p>คุณช่วยบอก 1) ชื่อตัว 2) นามสกุล 3) อายุ 4) สัญชาติ 5) ชื่อบิดา 6) ชื่อมารดา 7) อาชีพ 8) ที่อยู่ปัจจุบัน และ 9) บ้านเกิดอยู่ที่ไหน</p> <p>0 คะแนน ไม่สามารถบอกได้ ไม่พูด หรือตอบไม่ตรงคำถาม</p> <p>1 คะแนน สามารถบอกได้ถูกต้องตรงตามประวัติที่ระบุไว้ในเอกสารทางราชการ 1-4 คำถาม</p> <p>2 คะแนน สามารถบอกได้ถูกต้องตรงตามประวัติที่ระบุไว้ในเอกสารทางราชการ ตั้งแต่ 5 คำถามขึ้นไป</p>			
14				
<p>คะแนนรวม.....คะแนน</p> <p>สรุปผลความสามารถในการต่อสู้คดี</p> <p>[] ยังไม่สามารถต่อสู้คดีได้ (0 – 19 คะแนน)</p> <p>[] สามารถต่อสู้คดีได้ (20 – 28 คะแนน)</p>				

Thank You!

